

DATOS IDENTIFICATIVOS

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino

Materia	Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino			
Código	P02G120V01101			
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 1	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición				
Departamento	Didáctica, organización escolar e métodos de investigación			
Coordinador/a	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Profesorado	Zabalza Cerdeiriña, María Ainoa			
Correo-e	mariaainoa.zabalza@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia forma parte del módulo temático "Procesos y contextos educativos", de carácter básico, con 6 créditos ECTS, situada en el 1º curso, 1º cuadrimestre. Pretende proporcionar a los estudiantes unos conocimientos científicos y las técnicas necesarias para reflexionar sobre los distintos aspectos y ámbitos de la organización escolar y para poder aplicarlos a una realidad concreta, es decir, a un Centro de nuestra Comunidad Autónoma. Intenta, tanto por la actualidad de los contenidos, como por los ámbitos que abarca, despertar los intereses de los estudiantes por aspectos que tradicionalmente no se trataban en los currículos académicos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
A2	Diseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro.
A3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
A4	Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
A5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
A6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
A7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
A9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
A10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
A11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
A12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de organización e planificación

B5	Coñecementos de informática
B6	Capacidade de xestión da información
B7	Resolución de problemas
B8	Toma de decisións
B9	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade
B13	Razoamento crítico
B14	Compromiso ético
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Adaptación a novas situacións
B17	Creatividade
B18	Lideranza
B19	Coñecemento doutras culturas e costumes
B20	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Motivación pola calidade
B22	Sensibilidade por temas ambientais

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecer a lexislación que regula as Escolas de Educación Infantil e primaria e doutros centros, a súa estrutura e os modelos de organización dos centros, servizos e espazos.	A1 A3 A9	B1 B6 B8 B13 B21
Coñecer a evolución histórica do sistema educativo no noso país e os condicionantes políticos e lexislativos da actividade educativa e situar a escola no sistema educativo español, no contexto europeo e internacional	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B12 B18 B20 B21
Planificación das secuencias de aprendizaxe e organización das situacións de traballo na aula, no espazo de xogo e noutros espazos comúns e/ou específicos	A1 A2 A3 A4 A5 A7 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B17 B18 B21
Comprender que a dinámica diaria en Educación Infantil e primaria é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexibles no exercicio da función docente.	A1 A9 A11 A12	B1 B2 B6 B7 B8 B12 B16 B18 B20 B21

Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade no contorno escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso harmónico e integral dos estudantes.	A1	B1
	A3	B2
	A4	B6
	A5	B7
	A9	B8
	A11	B9
	A12	B12
		B13
		B16
		B17
		B18
		B22
Saber traballar en equipo con outros profesionais e colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno, coa finalidade de planificar secuencias de aprendizaxe e organizar situacións de traballo, na aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 anos, 3-6 anos, 6-12 anos; así como noutros eidos nos que desenvolver o traballo docente para o que se está adquirindo cualificación.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B6
	A4	B7
	A9	B8
	A11	B9
	A12	B17
		B18
Ter unha imaxe realista de si mesmo, actuar conforme ás propias conviccións, asumir responsabilidades, tomar decisións e relativizar as posibles frustracións.		B21
	A1	B1
	A9	B2
	A10	B6
	A11	B7
	A12	B8
		B9
		B13
		B14
		B17
		B18
		B20
Tomar conciencia da complexidade dos procesos educativos en xeral e dos procesos de ensinanza-aprendizaxe, nas etapas obrigatorias do sistema educativo.		B21
	A1	B1
	A2	B2
	A3	B6
	A4	B7
	A5	B8
	A9	B9
	A11	B17
	A12	B18
		B21
Analizar e aplicar distintas estratexias metodolóxicas para organizar os espazos, materiais e tempos, en función dos diferentes modelos didácticos e das características e peculiaridades do alumnado.	A1	B1
	A2	B2
	A3	B5
	A5	B6
	A6	B7
	A7	B8
	A9	B9
	A11	B11
	A12	B13
		B14
		B15
		B17
Coñecer experiencias internacionais e exemplos de experiencias innovadoras en Educación Infantil e Educación Primaria para aplicalas na aula.		B18
		B21
	A1	B1
	A9	B2
	A11	B12
	A12	B17
		B18
		B19
		B21

Participar na definición do proxecto educativo e na actividade xeral do centro, atendendo os criterios de control de calidade.

A1
A3
A9
A11
A12
B1
B2
B7
B8
B9
B13
B17
B18
B21

Contidos

Tema	
1.- FUNDAMENTACIÓN CONCEPTUAL	1.1.- A Organización Escolar. 1.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración. 1.3 - Organización dos recursos humanos, materiais e funcionais do centro escolar.
2.- SUBSISTEMA AMBIENTAL/CONTEXTUAL	2.1 A estrutura do sistema escolar. 2.2 Os centros e os seus ensinos. 2.3 Sistemas de avaliación de centros.
3.- SUBSISTEMA DE PLANIFICACIÓN	3.1.- Plan de centro. 3.2.- O centro como unidade organizativa: funcións directivas, de xestión pedagóxica e administración escolar: características e niveis.
4.-SUBSISTEMA ESTRUCTURAL	4.1.- Organización do alumnado, profesorado, recursos, espazos, horarios, actividades. 4.2.- Documentos programáticos, de xestión administrativa e económica dos centros escolares.
5.- SUBSISTEMA RELACIONAL	5.1.- A participación nos centros educativos. 5.2.- O clima organizativo. 5.3.- A cultura organizativa. 5.4.- O conflitos nas organizacións educativas. 5.5 - A coordinación interna e externa nos centros educativos.
6.- SUBSISTEMA DE DIRECCIÓN Y LIDERADO	6.1.- A dirección nas organizacións educativas. 6.2.- Os proxectos de dirección. 6.3.- Da dirección al liderado.
7.- SUBSISTEMA DE CAMBIO/DESARROLLO ORGANIZATIVO	7.1.- Evaluación de centros. 7.2.- Análisis de experiencias de organización. 7.3.- Referencia de modelos y elementos estudiados en centros de educación infantil y primaria.
8.-ORGANIZACIÓN ESCOLAR DIFERENCIADA	8.1.- Análise de experiencias de organización. 8.2.- Referencia de modelos e elementos estudiados en centros de educación infantil.
9.- A ORGANIZACIÓN ESCOLAR NO PRÁCTICUM	9.1.- Achegas de Organización Escolar ao Prácticum.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	10	20	30
Sesión maxistral	10	20	30
Proxectos	10	22	32
Actividades introdutorias	1	0	1
Titoría en grupo	7	5	12
Cartafol/dossier	9	18	27
Probas de resposta curta	9	9	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Esta metodoloxía consistirá na análise intensiva e completa dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e, en ocasións, familiarizarse cos posibles procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	A través de esta metodoloxía farase a presentación dos temas lóxicamente estruturados coa finalidade de facilitar información organizada seguindo criterios axeitados á finalidade dos mesmos. Consistirá na exposición verbal por parte do profesor dos contidos a traballar.

Proxectos	Mediante esta metodoloxía os estudantes levarán a cabo a realización dun proxecto para resolver un problema ou abordar unha tarefa mediante a planificación, deseño e realización dunha serie de actividades, e todo iso a partir do desenvolvemento e aplicación das aprendizaxes adquiridas e do uso efectivo de recursos.
Actividades introdutorias	Esta sesión servirá para presentar a materia: competencias, contidos, planificación, metodoloxía, atención personalizada, avaliación e bibliografía.
Titoría en grupo	A través delas facilitarase e orientarase aos estudantes no seu proceso formativo, podendo ser obxecto de atención calquera das facetas ou dimensións que inciden no mesmo (aspectos académicos, actitudinais, pessoais, sociais...).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Titoría en grupo	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.
Estudo de casos/análises de situacións	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.
Proxectos	Ao longo do curso, teremos titorías tanto a nivel individual como grupal.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Estudo de casos/análises de situacións	A consecución das competencias mediante o estudo de casos explorárase a través de diversas estratexias: -Calidade das contribucións e participación dos estudantes na realización dos casos estudados. -Traballos relacionados co contido do caso. -Presentacións orais	10
Sesión maxistral	Avaliarase tanto mediante as preguntas que se realicen como mediante informes das actividades propostas.	10
Proxectos	A avaliación céntrase na realización do proxecto en si, debendo os estudantes: -Entregar por equipo o informe escrito do proxecto. -Expoñer en equipo unha presentación do proxecto ante a profesoras e os compañeiros.	20
Titoría en grupo	Durante a realización das titorías en grupo aténdese ao estudante na súa aprendizaxe segundo o seus perfís diferenciados e individualizados. No seu desenvolvemento realízase unha avaliación continua e formativa.	10
Cartafol/dossier	O catafol consiste nunha recompilación de información estruturada sobre os contidos traballados en proxectos e estudo de casos.	10
Probas de resposta curta	A través desta proba preténdese constatar a precisión conceptual e terminolóxico dos aspectos relativos á materia.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

- De no ter superada a materia, as competencias non adquiridas serán avaliadas de novo na convocatoria de xullo.
- Mantéñense os criterios de avaliación especificados nesta guía.
- Convén recordar que é moi importante a asistencia a clase.

Bibliografía. Fontes de información

Decreto 130/2007, de 28 de junio, por el que se establece el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma Gallega. DOGA 9 julio de 2007,

Brghouse, T. y Woods, D., **Cómo mejorar los centros docentes**, 2000,

De Miguel, M., **La evolución de centros educativos**, en H. Salmerón Pérez (Ed) **Evaluación educativa**, 1997,

Bolívar, A., **Los centros educativos como organizaciones que aprenden**, 2000,

GORDO, G., **Centros educativos: ¿islas o nodos?. Los centros como organizaciones-red..**, (2010).,

I. Cantón Mayo, **LAS ORGANIZACIONES ESCOLARES. HACIA NUEVOS MODELOS**, 2000,

A. Cid Sabucedo, **EL CLIMA ESCOLAR**, 2002,

M^a.T. González González, **MODELOS TEÓRICOS DE ORGANIZACIÓN ESCOLAR**, 1988,

M^a.T. González González, **ORGANIZACIÓN Y GESTIÓN DE CENTROS EDUCATIVOS**, 2003,

M. Lorenzo Delgado, **ORGANIZACIÓN ESCOLAR. LA CONSTRUCCIÓN DE LA ESCUELA COMO ECOSISTEMA**, 1995,

AA.VV, **Modelo Europeo de Excelencia. Adaptación a los centros educativos del modelo de la fundación europea para la gestión de la calidad**, 2001,

Albericio,J.J., **Las agrupaciones flexibles**, 1997,

Alvarez,M., **El proyecto educativo de centro**, 1993,

Antúñez, S., **"Innovación y cambio en los centros escolares"** en Claves para la organización de centros escolares., 1993,

Lorenzo, M, **Organización de centros educativos. Modelos emergentes**, (2011).,

Gimeno Sacristán, J., **La dirección de centros: análisis de tareas**, 1995,

Jiménez, B. (Coord.), **Evaluación de Programas, Centros y Profesores**, 1999,

Kotter, J.P., **Qué hacen los líderes**, 2000,

LEY ORGANICA, de 3 de mayo, de Educación (BOE n:106 de 4/5/2006,

Martín Fernández, E., **Gestión de instituciones educativas inteligentes. Un manual para gestionar cualquier tipo de organización**, 2001,

MEC, **Proyectos educativos: Infantil y Primaria**, 1995,

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CULTURA, **Modelo europeo de gestión de calidad**, 1997,

Muñoz -Repiso, M. y otros, **La mejora de la eficacia escolar: Un estudio de casos**, 2000,

ORDEN ECI/2211/2007, por la que se establece el currículo y se regula la ordenación de la Educación Primaria. MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (BOE n.173 de 20/7/2007,

ORDEN ECI/2571/2007, de 4 de septiembre, de evaluación en Educación primaria. BOE 214, de 6 de septiembre de 2007,

Pelletier,G. (Coord.), **Formar a los dirigentes de la educación. Aprendizaje en la acción.**, 2003,

Pérez Gómez, A., **La cultura escolar en la sociedad neoliberal**, 1998,

Ramo Traver, Z. y Rodríguez-Carreño, M., **Guía de organización de los colegios de primaria y de las escuelas infantiles**, 1997,

REAL DECRETO1513/2006, de 7 de diciembre, por el que se establecen las enseñanzas mínimas de la Educación Primaria. BOE 293, de 8/12 /2006,

REGLAMENTO ORGÁNICO de las ESCUELAS DE EDUCACIÓN INFANTIL Y DE LOS COLEGIOS DE EDUCACIÓN PRIMARIA (1997). : Santiago: Xunta de Galicia,

Sabiron, F., **Organizaciones escolares**, 1999,

Torre, S. de la, **Cómo innovar en los centros educativos. Estudio de casos**, 1998,

Whithaker, R, **Cómo gestionar el cambio en los contextos educativos**, 1998,

Zabalza, M.A., **Los diarios de clase**, 1991,

R.D. 132/2010, de 12 de febrero por el que se establecen los requisitos mínimos de los centros que impartan las enseñanzas de E.I., E.P., ESO (BOE 12 de marzo),

Normativa lexislativa e os seus desenvolvementos

Recomendacións

Outros comentarios

Para el aprovechamiento exitoso de la materia se SE RECOMIENDA:

A) La asistencia continua a las sesiones de teoría y práctica. La asistencia a clase se considera fundamental para el seguimiento de la materia por parte del alumnado y para la evaluación del grado de desarrollo de las capacidades y competencias.

B) Las tareas y actividades prácticas podrán abarcar varias sesiones de trabajo y será necesario terminar alguna fuera del horario de clase.

Al tratar el tema y, según corresponda o proceda, se facilitará la bibliografía específica respectiva.

Teniendo en cuenta que los contenidos de la materia son objeto constante de: opiniones, comentarios, debates y decisiones, desde los ámbitos: político, administrativo, económico y social; sería conveniente para poder estar al día la lectura de páginas web de los diferentes centros educativos de la Xunta de Galicia, del Ministerio de Educación y de otras Comunidades Autónomas, así como revistas específicas de educación, organización, gestión, evaluación y calidad de instituciones educativas.